

Protokoll, hållet vid Öllinge i Rosta församling
af Natmar län den 13de och 21 Maj 1862.

Att till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Natmar
ingifven ansöknings, har herr Öfver Inspektör
C. S. Gullberg begärt förordnande för underutsknad
vill. Kommissions Landmätare att, efter följande con-
trollerande granskning af herr Major Backlund Natmar
och afvägningar m. m., upprätta nytt kostnadsförslag
sörjande i fråga utkommen uprensning af Störvinslöfta
fjorden, till förbättrande af namnet i angifvande
vattensjuka egor; Varande så väl namnde ansök-
ning med deri tecknade Resolution genom konfamma-
utföljande den 23 Mars 1853 af bemäkte herr Öfver
Inspektör jämte äts tilliga andra jordegare i Rosta
underutsknad och till Kongl. Maj:ts Befallnings-
hafwande så ingifven ansöknings af följande
Innehåll:

Till Kongens Befallningshafwande öfver
Natmar län och Öland!

Resolution.

Käringenom förordnas vill Kommissions Land-
mätaren K. F. Tross att, derest laga hinder uppe-
möta, lämna del i denna ansöknings begärda tillrä-
samt vidtaga erforderliga landmätare åtgärder i och
för den föreslagna årensningen. Natmar i Land
Samfund den 3 April 1862

A. Landshöfdinge Embelids vägnar
C. A. Palm J. O. Siljeström

Redan för vår tid, Sveriges Konungens Skattningsskapsansett
medelst riksdagens förordande för en Major och Riddaren Herr
J. Backlund, att förutse undersökning samt uprätta karter af
Kosbursförslag för erforderlig uppmärksamhet af den för Kallare
Loran, hvilken från Öfverans burt, framflyter genom den o-
gång som belägrat Rosta fästets fläckland, med en för singa
lutning på cirka 14 mils sträckning för sitt utlopp i
hafvet, att omkring 800 T^{al} areal af den förut o-
klar, (- bestående af ypperlig myr på fast lerbotten,
icke blott höst och vintern, utan oftast efter nå-
dagars regn, stundom under gyllna hö- och fädd-
anden, antager utseendet af en flöde kassvik eller ingo-
och kvarnad ångar och åkerfält, äfvensom en betyd-
längd af karadsvägen till Rostahammar, stundom till
en adno djup och för flera verkas öfversvämman, till
jordgarnes och det allmännas skada.

Herr Major Backlund verkstälde äfven 1853, med-
vet vilka synas ovanlig noggrannhet, detta honom lem-
nade uppdrag och en på Kosbursförslaget, chun-
beräkna efter den tidens låga arbetspriser,
uppgift till ett belopp, som de flesta delägare
ansågs öfverstiga deras förmåga att af enskilda medel
bestäda, så föranklades deraf, jemte dyra följande
flera år med högst långa nedbörd, sågans alliga
upskjutande; - Men under tiden har ännu en
yttrigare blifvit igenvald och förminskad, så att
hela dalen, oafbrutet under sig förflutar ännu
samt nu allt jemt bortfarande, befinnes öfver-

gämnad, till fördegnis högt kunnat och bekymrande för
lusten

"Med oskä förhållande vägar understeknad i en sam-
medegares vägnar, hos Konungens Befallningshafvande ödmä-
"antliga anförordnande för vår Kommissions Presidenten
"her R. F. Prop, att, efter föregående kontrollerande granskning
"af her Major Backlund's kartor och afvägningur m. m. uppräta
"nytt kostnadsförslag, grundat på nuvarande priser och
"förhållanden, samt att i öfrigt med ärendet fullständigt
"och lagenligt, med möjligaste flyttfärdens förbara, kvar-
"efta fördegnis kunna komma i tillfälle att hos Konung-
"ens Befallningshafvande få wordnadsfull antäna om
"Dess ynnestfulla medverkan till erkännande af oant-
"gängligt bidrag af Statsmedel till detta, de enskildes
"förmåga öfverstegande, men för deras beqvämhet af-
"del allmännas nytta för vigtiga, om än kostsamma
"arbetsföretagen (Tings. den 12 Mars 1863)

C. F. Cullberg

"Till Konungens Befallningshafvande öfver Kalmar
"län och Land!

"Sökandene äro öfverhinderade att anlita her Capitai-
"nen och Riddaren J. Backlund om verkställande af
"undersökning samt uppgående af arbetsplan och kost-
"nadsförslag i afseende på den ifrågavarande ärens-
"ningens Kalmar Landsfängelse den 1 April 1863.

"Efter närmaste förordnande
"N. Skoldbrand

C. A. Palme

Redan länge har en uprensning af den för kallade storan
den med obetydlig bekostning genomflyter den i Rosta försken warande
nästan plana dal som består af åker, samt mer och mindre va
ränkta ångsmarker ända ut till Östersjön, värd af behöfver
gräskallad, - dels för afledande af de öfverflödningar som
höst och wärlider förkomma och öfwen under jisthådet i
Norra Sommar till för skada både på åker och ångar
inbäddade, samt dels för till odling af den utmärkt
goda jorden, uttörka denna vidsträckt dal. - Med
anledning häraf så undersökt hade för de gäse wärfam
anhålla att Konungens Befallningshafwande tacktes för
ordna Kaptenen vid Kongl. Maj: Sjögrafiska Corps
samt Sköparen af Kongl. Wada Orden, Herr Johan
Ostlund att verkställa undersökning och afgifva
fullständigt förslag med tillräckande karta,
profiler och kostnadsförslag för uprensning och
afledning till, för ändamålets vinnande, wärig besvär
och exp af ifrågavarande wattendrag beläget inom
Rosta försken af Norra Just Skärad; förben vande
vi oss öfke blott att lemna Samordnings dagswärd
under närmaste mätningars och afwägringars verkställ
lande utan öfwen att ersätta afslutades kostnaden
till Förädlingsmannen, under reserverad rätt att af
öfrige Gemmensägare, som äro skyldige att i dessa
kostnader deltaga, så ånåpnas hvad vi för den
härvid bekosta och förskjadt Linskipping
den 23 Mars 1853
Fäst. Sjöensköld. Major och Sköparen, egare af Länsmans Sköfby

C. S. Cullberg, Öfver Inspektör, egare till 1 Målt Ottinge
Ears. Petersson egare till 18 Tingstad. Carl Bengtsson
egare till 18 Tingstad. Anders. Midland egare till
18 Tingstad. Jakob Bengtsson egare till 18 Tingstad.
Carin Harnskron egare till 18 Tingstad. Ears P. An-
dersson, egare till 18 Gränsten. Jakob Andersson egare till 16
Carl. Tolom, arendare 1 Målt Hafsölby. Carl. Eijk, arendare
för 16de Jan. Peter Sundberg för 16de Jakob. Wilhelm
Nilsson för 16de. Carl. Otto Thilander för 16de.
Ears. Peter Andersson, Jernguden i Bokstad. Carl
Magnusson Bokstad. st. J. Nilsson, Bokstad för 18 Målt.
Bengt Andersson, Färsrum. Anders. Peter Nilsson, Färsrum
genom C. S. Cullberg, enlig fullmakt.

Jantelöning härpå hade till denna dag sammanträdde
Höfvid utsatt att betalas vid Ottinge kl. 10. förmiddagen,
Och då ärendet skulle handläggning försettes inställes sig.
Herr Öfver Inspektör C. S. Cullberg såsom egare af 1 Målt Ottinge,
16 Målt Hjulby och 18 Målt Karlöf samt andel i Skenestafjör.
Herr Baron Carl. Raab, egare af Skerholm eller Bokhalla
med understöd af Herrman.

Herr C. Tolom, egare af 1 Målt Hafsölby och 12 Målt Rindskulla
Nils Carlsson i Låro, egare af 18 Målt Tingstad och andel i
sugöresängen Numlan.

Bengt Andersson egare af 14 Målt. Anders Gustaf Hemmeson af
18 Målt och Peter Magnus Hemmeson af 18 Målt. Färsrum
Ears. Peter Andersson, egare af 14 mantal Gränsten
Anders. Gustaf Månsson egare af 18 Målt, Carl Magnus Månsson
af 14 Målt och Anders. Olsson af 18 Målt Bokstad.

Avsömt på särskild kallelse Daniel Jakobsen i Droppsåsd
och Lars Jonsen i Råberga tillstådes komma för att, i egen
skap af gode män under förvaltningen biträda.

§1
Sedan ofvannämnta ansökningar med derå tillkännade
Resolutioner blifvit för vederbörande uppläste, anmäl-
des af jordegarna, på derom framställd fråga, att båda
tillkallade Godemännen genom fläktokap stå i jäms-
förhållande till tvänne af delägarna i den wättersguta
jorden, men då ingen af sistnämnde delägare var när-
varande vid sammanträdet, ställde Godemännen, en-
ligt jordegarnes derom yttrade önskan, för dagen
förklara med sin befattnings.

§2
Såsom och Prof. Kattor med betänkanse och kost-
nadsförslag öfver det af Majoren Palkhund upgjorda
projekt till utlagavarande ärensöring, förvisades, hvar
efter jordegarna beslutade att dessa handlingar skulle
af undertecknad Taxotmäkan granskas och om för-
erfordras, nödiga rättelser deruti vidtagas, hvar efter
nytt sammanträde skulle kännas för frägnadens
behandling.

§3
Efter åtskilliga öfverläggningar och sedan Inspisator
J. Dahlgren från Mjöstad och Anders Olsson
Jön från Hagg till förutnämnda stället ankommit,
träffades af jordegarna följande öfverenskomme-
melser, som i Protokoll skulle inläggas, nemligen:
Undertecknade, egare till den wättersguta jord,

Jamt her Majoren och Riddaren G. Gypenholdt
Wike, samt till Suppleanter Anders Olsson
Carl Magnus Månson. Gekstad och Anders Olsson
ibidem. Direktionen väger inom sig ordförande
och egen beslutande rätt då ordföranden jämte fyra le-
damöter i beslutet beslutar. Huvudsaken afse-
en skommelse är af oss i Godemännens namn
underskrifven och godkänd. Öfvinge 13 Maj 1862.

Carl Raab. C. I. Cullberg. Carl Gobom. S. Dahlgren
A. G. Månson. C. M. Månson. Anders Olsson. Alf.
Carlsson. Anders Gustaf Henrikszon. Bengt Andersson
Peter Magnus. Henrikszon. Ahlszon. Lars Petrus Andersson
Ekan och egenhändiga underskrifternas inty-
g under tecknade Godeman: Larssonson. Sami Jakobson
Vidare var för närvarande äre att tillgöra, hvar för
dagens sammanträde upplöstes.

§ 4.

År 1862 den 31ste Maj. Genom i Lofa Bygga-
upplöst kongerörelse hade till denna dag samman-
träde blifvit siffatt att änge hållas vid Öfvinge
Kloster 10 förmiddagen för fortsatt behandling
af frågan om Skolans uprensning, och insända
sig dervid af här ofvan antecknade gärdagar:
Her. Öfver Inspektör C. I. Cullberg, her C.
Gobom. Inspektör S. Dahlgren. Anders Ahlszon
i Lagg, Alfred Carlsson i Tärn, Bengt Andersson
och Anders Gustaf Henrikszon. Forserum, Anders
Gustaf Månson, Carl Magnus Månson och Anders

(2)

Olafsson i Götstad, den förnämsta jorshäraden för
för Bengt Johan Hanssons arvingar i Hagg. Af öfrige
delegare i den wättersjuka marken nämna sig: Erik Mag-
nus Bengtsson i Hagg för andel i Kärnan, Gustaf
Ekholm, Lars Jönsson och Carl Johan Jönsson. Tjotad
för andelar i Skerstad ugård, Lars Petersson, Sven
Gustaf Jönsson, Albert Petersson genom Skuffaren
Anders Måland samt Johan Alfred Carlsson och
Enkan: Lisa Larsother i Tingsstad, båda de förstnämnde
genom förmyndaren Anders Gustaf Hansson i Götstad.
Egenskap af godsmän instände sig efter kallan.
Bengt Larsson i Kärnan och Jonas Larsson i Skerstad,
vilka på derom framträdde friga lunnades öfverade

§ 5

Med den granskning af handlingarna och undersök-
ning på marken, som sedan följde sammanträdde vid
Lagits, har uplysning vunnits derom att Majoren
Backlundts utställning af wättersjuka i det när-
maste öfverensstämmer med samma förhållandet, afse-
lig att den wättersjuka mark, som ligger af öfver-
swämningar från Skerstad, består af dels lunnar
och dels ugård af sådant bördig beskattnings
på lerbotten. Nu ifrågakomne uppenbarhet af
detta wättersjuka skulle därför icke allena för-
egamne, hvilka genom wättersjuka kunna
gärna en förökad afkastning af denna jord,
utan och för hela orten hafva ett hälsosamt infly-
kande, när wättersjuka i de förnämde öfverade

egorne na fmsningem måste afdunsta under wär- och fonnarmän-
nerne, hvarigenom derifrån under tiden upstige äro-
mer och ofunda dunster ike föllan ästäckomna frost-
skador och sjukdomar. Med anledning häraf anse-
sig Förrättningsmännen jemväl bära tillstyrka och
tilltänke rensningsföretaget, öfvensom att nödigt under-
stad för dess befordrande måtte beviljas af de för
sådant ändamål af Kikets Händer anslagne me-
del samt att utdikningen verkställes i öfverenssam-
melse med det af Majoren. Backlund upgjorda
förslag och afgifna betänkande, som här ordagrant
intages, så lydande:

Förordnad af Konungens Befallningshufvud af
ver. Kolmar län och Öland att undersöka och afgif-
va ett fullständigt förslag öfver uprensning af
den så kallade Storån, belägen i Södra forken
och Norra Just härad af ofvannämnde län, för an-
destecknad med anledning häraf äran afgifva re-
danstännde betänkande med afsejande karta
Profektningar samt kostnadsförslag.

Storån

Denna äger sina källor inom Dahlboms, Öppeby
Gårdserum samt Utkna forknar, uti hvilka den upsam-
lar en ike obetydlig wattenmassa från den mängd
stora och mindre bergiggar som finnas uti dessa
närliggande forknar.

Hvilken wattenmassa åter updammas uti flera sjöar
hvarst. Öfverens bruk äger lagfaren uppdränningssätt

R

Gasorn uti Sjögruggen, Lilla och Stora Wrången, Sjöen i mitten,
Södra och Norra Hensjön samt Kolmsjön, genom hvilken up-
slutningsrikt Storaens vattenlånggång nu tillförlig reglerad.
Denna vattenlånggång har genom anställda observationer
visat sig vara 80 till 100 kubikfot i sekunden vid lågt
vattenstånd och omkring 200 kubikfot i sekunden under
flodtiden.

Det Öfverensverket femas i dammar, hvarst vatten-
öppningen är 30,7 fot. dels 37,3 fot och fallet 59,1 fot på
5000 fots längd. Sedan ingår Storaen i Sjöen öfver-
ven och derifrån framrinner den med en hastighet
af dels 2,87 fot dels 1,85 fot i sekunden till Sjö-
stamp, en längd af 4900 fot.

Fallet vid Sjö stamp är 10 fot. Sedan om
denna stamp har en längd vatten 7900 fot i längd
till Simstorpens garn. Den angifves på denna
sträcka af höga branta fländer och är betyd-
ligt öfver.

Vid Simstorpens och de nedanom liggande Hågg-
eller Sjötorps vattenverken faller en 38 fot på 600 fots
längd, hvarest en framloper med lönliggen sad och
en längd af omkring 8000 fot till det så kallade
Forserens sad, hvarst fallet är 3,43 fot.

Detta sad ligger 31,756 fot från Storaens utlopp
i hafvet vid det så kallade Rindö glo, och fallet
på denna sträcka är endast 12,73 fot då högt
vattenstånd finnes i hafvet, men vid lågt eller haf-
vets lägsta vattenhöjd 16,33 fot.

” Detta obetydliga fall är sålunda fördelat, att fallit
” från Torserums wad till madångarnes gräns öfver den Öst-
” ge broar, en längd af 10180 fot, är 3,87 fot, eller 1 fot
” fall på 2562 fot i längd och från dessa broar till
” den så kallade Rybble bro, belägen vid Åkerholms
” gård, på en längd af 11966 fot, är faller 7,06 fot,
” eller 1 fot fall på 1626 fot i längd, och från Rybble
” bro till Mino glo, en sträcka af 8610 fot,
” faller än vid högt wattenstånd i hafvet 1,4 fot
” och vid hafvets lägsta höjd 5,0 fot.

” Således i förra fallet 1 fot fall på 6150 fot i längd
” och i sednare 1 fot på 1722 fot i längd.

” Från Torserums wad till Mino glo är än omgifven
” af åkerfält och ängar, hvilka under flodtiderna
” blifva af ans watten öfversvämmade till en areal
” af omkring 580 tunnland.

” Dessa åkerfält och ängar bestå af en för delis
” börig jordman, så att den skada som watten
” härstädes förorsakar är af stor betydelse för
” jordägarna.

” Orsaken till dessa skadliga öfversvämmingar ligga
” så väl uti den obetydliga fallhöjd som än egger
” som dessa vidsträckt fall, som öfver uti den
” otillräckliga sektionens area, som i allmänhet ta-
” ladt är till förmån på hela denna sträcka
” Genom afvigande sektionens uträkningar synes det,
” att denna sektionens area, jämförd med den obetydliga
” lutningen, är helt och hållet otillräck-

”lyg att vid flodtiden afföra den wäldigaste som
”då skall framgå; hurdan den wäldigaste som
”än juke då kan mottaga, bringas att utbrude sig
”öfver omgifvande odlade ^{och korn} åkerfalt, hvarst watten
”garstår till dess att watten tillloppet minskas för my-
”cket, att än i sitt nyrasande skick kan detsamma
”afföra.

”Den betydliga skada som wattenöfversvämman-
”garna alligen förorsakas, kan blott hafvas derigenom,
”att icke allenastr harje tum af nuvarande fallhöjd
”begagnas i rik för erhållandet af wattenls första möj-
”liga hastighet, hvarigenom äro fektionsarea naturligt-
”vis, för vett möjligt är, blifver förminskad; utan äfven
”att wattendraget för öfrigt blifver för utvidgadt, att den
”första tillströmmande wattenmassan kan af än bristnas,
”utan att wattenet öfverstiger äro bräddar.

”Det är en gifven sak, ju mindre bottenlutningen uti
”ett wattendrag är, ju saktare framgår wattenet; och ju
”saktare detta framgår, desto flere måste wattendragets
”fektionsarea göras för att få en wiss, gifven watten-
”mängd att framgå; därför torde det enklaste förstånd
”kunna fatta och inse, att, ju mera man borttager
”från den obetydliga och otillräckliga fallhöjd som nu fin-
”nes i Skerån, ju den sträcka som nu öfversvämmas
”under flodtiderna, ju större måste i följd häraf
”äro fektionsarea göras, om nemligen wattenet skall
”kunna framsinna utan att öfversvämma omgifvande fält.
”Det torde häraf vara klart, för en hvar, att harje tum

Q

af den faldende for nu fernes, maa det dog gaa, og vi
betænk den nu opmærksomt! Skall vi nu betynde
angst at staa og kude i stillende. nu vander vi
de høje høje det indfor
Og det er nok nok at af den opmærksom for,
nu vi vander forklarende, betynde vi, i og for
betændende betynde, i det skit, at betynde
Jest det i og stundt koma til af betynde
Jommes, for maa. Omskiftende en for
Ja den Skitte nu vi den betynde og betynde
eller det betynde Jommes, betynde betynde
betynde det nu det betynde at den betynde,
at det betynde, at betynde den betynde. det den
betynde en betynde i den den betynde
betynde det betynde, at betynde betynde den
den betynde den betynde den den betynde den
de den den den betynde den betynde den
betynde den, de den betynde betynde
nu betynde, i og betynde den den
betynde af den betynde den betynde
den den den den betynde den den
betynde og betynde den betynde, den den
Jommes betynde den den betynde den
betynde, at betynde den den den
af betynde, den den den den den
betynde, den den den den den

John Packard.
S^c.

Dessutom har Major Packlund förbisett att det
 nya flömdraget äro kan utstakas i fullkom-
 ligt rak sträckning, utan att en mängd mind-
 re bygter - efter kalkyl 17 st - derä måste be-
 behållas, hvarst idanten, för att skyddas mot ut-
 skärningar af flömdraget, måste antingen stensättas

eller bekläddas med pälur och ris.

Det förra alternativet blifver i anseende till
brist på dertill erforderlig sten samt bottenlä-
gets lösa beskaffenhet allt för kostsam, hvar-
för det förra här måste användas; dertill
erfordras ytterligare uprymning af jord på en
sträcka af 100 fot vid hvarje bengt, eller till-
sammans 1200 fot med ett djup af omkring
2 fot och 1 fots bredd, och således 16 kub. fam-
nar, och inpackning af en lika massa ris mel-
sam nedslagne pälur, med ett mellanrum
af 1 fot, och åkanter hvarje kostnaden be-
räknas till 25 öre per fot eller 425 Rdr. 2 öre.
I öfrigt är Major Backlunds förslag hvad
uträkningen af kubikinhållet verkommer
lagst till grund för följande:

Kostnads-förslag

öfver utvidgandet af Störån, belägen i Lofta
Soken af Kalmar län, i och för vattendränkta
jords förbättrande:

		Helsmynt
Från Minn ^g glo till fältmen a - b		
erfordras, under sommar vallnyttan, upplagande och utbredandet af 657½ kubikfamnar djupjord och lera, à 36 pr kubikfama. 195875		
244 kub. famnar gräfring öfver sommar- vallnyttan à 2 Rdr. 25 öre		
		54225
		2496
Transport		3496

Transport 2496

Från sektionen a. b till sektionen c. fGräpning under vattenytan af 324 $\frac{1}{2}$ kub. fm 973 75

Gräpning ofvan vattenytan af 100 kub. fann. 225 1197 70

Mellan sektionen c. f och Nybble broGräpning under vattenytan 352 $\frac{1}{2}$ kub. fann.tera å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 882 1960 kub. fann. ofvan vattenytan å 2 Rdr 67 $\frac{1}{2}$ öre

per kub. fann. 15750 1009 69

Mellan Nybble bro och Mörkholms bro133 $\frac{1}{2}$ kub. fannar fast lera å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 449 72

Begravningsring vid Mörkholms bro 10 fann

mar å 30 Rdr. pr kub. fann 300 749 72

Från Mörkholms bro till Hasselby egogrändGräpning 225 $\frac{1}{2}$ kub. fannar å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 760 50Från Hasselby gränd till Gränstens bro: Gräpning 309 $\frac{1}{2}$ kub. fann å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 707 06Från Gränstens bro till fjärrängenGräpning 210 kub. fannar å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 1046 35Från fjärrängen till snadsmas gränd ofvanOttinge broar:Gräpning 380 kub. fannar å 3 Rdr 37 $\frac{1}{2}$ öre 1282 50

För ans beklädande å den färdigjorda kanten

med pålar och ris på en stänka af 1700 fot

lärskans kostnaden å 25 öre pr fot lin 425

Samma riksmäster Rdr 9674 47

Diverse om kostnader

För nödiga broars ombyggnad, upptages kost.

Transport 9674 47

Transport

~~Stokholms~~
9674 47

naten enligt Major Wacklands förslag
med 50% förhöjning ————— 750.

Tillägges för oförutsedda behof, dam-
byggnader, tillägg vid arbetet m. m.
jämval uptaget efter Major Wacklands

förslag med 50% förhöjning ————— 750. 1500. —

Summa riksmünt ~~Var~~ 11174 47

Sammandrag

Storäns uprensning ————— 9674 47

Diverse omkostnader ————— 1500

Summa Rmt 11174 47

Salunda vaktställe, uppläst och justerat,
betyg av Öfveringenjör den 31ste Maj 1862.

F. m. b. t. s. w. g. m. a.
Robert Grop.

Förstämde arbetsplan godkännes. Högskolans
Skoll den 8 April 1864

F. m. b. t. s. w. g. m. a.
Högskolans

Likheten med originalt intyg.

Per Johansson
Committent i Skoll

A. Beckers
Skollare.